

TOEKOMSTVISIE AARLE-RIXTEL 2030 (versie 2020-08-24)

Context

In onze vergadering d.d. 06-01-2020 heeft mevr. Daphne van der Heijden, beleidsadviseur ruimtelijke vraagstukken bij de gemeente Laarbeek, ons een toelichting gegeven op haar werk m.b.t. de ontwikkeling van een plan voor Aarle-Rixtel. Zij heeft ons toen verzocht om een toekomstvisie op te stellen waarbij de focus ligt op 2030. Als Dorpsplatform voldoen wij graag aan dat verzoek.

In de werkgroep Leefbaarheid en Wonen is deze visie verder uitgewerkt.

De werkgroep bestaat uit:

- Jan Dekkers
- Pieter Verschuuren
- Tom van der Lugt
- Niek van der Zanden

Dit document is het resultaat van onze gedachtenvorming hierover. Uiteraard zijn wij benieuwd naar het standpunt hierin van de gemeente. Wij stellen het bijzonder op prijs als wij bij de verdere gedachtenvorming en uitwerking van de toekomstvisie betrokken worden.

Nadere verkenning van het begrip 'toekomstvisie'

Een toekomstvisie is vaak een mengeling van ideeën over hoe die toekomst er uit zal zien en allerlei wensen die dan bij voorkeur gerealiseerd zouden moeten zijn.

Omdat een toekomstvisie altijd een zekere mate van abstractie inhoudt hebben wij ervoor gekozen om te starten vanuit enkele uitgangspunten (zie hieronder) en van daaruit te brainstormen over het 'plaatje' zoals dat er mogelijk in 2030 uit zal zien.

Het thema 'Leefbaarheid' staat centraal in het missionstatement van ons Dorpsplatform. Om die reden hebben wij dit thema centraal gesteld in onze visie en naast het 'plaatje van 2030' ook een gewenste richting in de vorm van een advies toegevoegd aan onze toekomstvisie.

Uitgangspunten

We hebben de volgende bronnen geraadpleegd die als uitgangspunt dienen voor een verdere 'inkleuring' van onze toekomstvisie:

- **Prognose bevolkingssamenstelling** (Bron: CBS d.d. 17-12-2019)
Conclusie: het aantal inwoners in Laarbeek volgt de provinciale trend waarbij we zien dat het aantal inwoners van 65 jaar en ouder fors toeneemt (ongeveer 25% tot 2030) en dat deze trend zich de komende decennia doorzet.
- **Cijfers bevolkingsprognose** (Bron: Woonvisie Laarbeek 2017-2021)
Conclusie: het aantal inwoners tot 20 jaar neemt met 11% af; het aantal inwoners tussen 40 en 60 jaar neemt met 21% af; het aantal inwoners tussen 60 en 80 jaar neemt met 26% toe, omdat mensen gemiddeld ook langer leven zal het aantal inwoners van 60 jaar en ouder de grootste procentuele toename veroorzaken binnen de bevolkingsopbouw.
- **Ontwikkeling samenstelling huishoudens** (Bron: Woonvisie Laarbeek 2017-2021)
Conclusie: het aantal éénpersoons huishoudens stijgt met 46%; het aantal tweepersoonshuishoudens en éénoudergezinnen stijgt licht (resp. 2% en 3%) en het aantal gezinnen daalt met 6%. Voor andere woonvormen wordt een toename van 29% verwacht.

Op basis van deze gegevens hebben we onze toekomstvisie ter wille van de leesbaarheid in een aantal thema's weergegeven die allemaal een relatie hebben met 'leefbaarheid'.

1. Wonen en ruimtelijke ordening

Plaatje van 2030:

Op grond van de cijfers van de bevolkingsprognose verwachten we een vergrijzing van Aarle-Rixtel. Het kinderaantal neemt af en vooral het aantal ouderen (ouder dan 60 jaar) zal flink toenemen.

Omdat het aantal éénpersoons huishoudens sterk toeneemt en er ook een flinke stijging verwacht wordt van andere woonvormen denken we dat de behoefte aan 'woonplekken' in 2030 aanzienlijk toegenomen zal zijn.

Advies:

Investeer in de ontwikkeling van kleinere wooneenheden (voor één of twee personen) die vooral voor starters van belang zijn en in kleinere wooneenheden die vooral geschikt zijn voor senioren. Er dient een goede verhouding te zijn tussen koop-, huur- en sociale huurwoningen. Met name de beschikbaarheid van sociale huurwoningen is van belang om jongeren (die doorgaans minder verdienen omdat ze nog aan het begin van hun carrière staan) te blijven trekken.

Om de aanwas van 'woonplekken' te kunnen opvangen moet gestapelde bouw en een beperkte uitbreiding in de 'buitenschil' niet a priori worden uitgesloten.

Het aantrekkelijke van wonen in Aarle-Rixtel ligt o.a. in de verhouding tussen stenen en groen. Die verhouding moet behouden blijven.

2. Onderwijs

Plaatje van 2030:

Het leerlingenaantal neemt af waardoor de basisscholen een terugloop zullen kennen van hun personele formatie. De scholen zullen vrijwel alleen uit combinatieklassen (meerdere jaargroepen bij elkaar) bestaan. De mogelijkheden om gespecialiseerd personeel aan te trekken (bijv. op het terrein van ICT of begeleiding van leerlingen met een ontwikkelingsbehoefte) zijn beperkter.

In 2030 zal alleen nog vanuit de locatie Heindert/Driehoek onderwijs geboden worden. De locatie Brukelum zal naar verwachting in 2025 zijn vervallen.

Advies:

Het valt te overwegen om met beide schoolbesturen (Eenbes voor Breinplein en PlatOO voor de Driehoek) in gesprek te gaan teneinde te komen tot één basisschool. Dat heeft bestuurlijk gezien nogal wat consequenties waarbij de gemeente zich moet realiseren dat betreffende besturen hierin een eigen verantwoordelijkheid hebben en een gemeente niets kan afdwingen inzake fusie van beide scholen.

3. Volksgezondheid

Plaatje van 2030:

Er is in 2030 meer behoefte aan zorg vanwege de vergrijzing; mensen leven langer en doen meer en vaker een beroep op (gespecialiseerde) zorg. Ziekenhuisopname is vanwege de hoge kosten tot een minimum beperkt en patiënten worden sneller naar huis gestuurd waar dan behoefte is aan zorg, begeleiding en verpleging. Ouderen blijven in 2030 langer zelfstandig wonen.

Er is meer behoefte aan gevarieerde vormen van thuiszorg zoals persoonlijke verzorging, huishoudelijk werk, en begeleidingsvormen zoals helpen bij boodschappen doen, afspraken maken bij een dokter, administratie, etc.

In 2030 zien we meer regie en eenheid op het terrein van volksgezondheid en eveneens een toename van 'nabuurchap' (vrijwillige hulp van burens, vrijwilligers, etc.).

Advies:

Stimuleer het regisseurschap waarbij één centrale zorginstantie zaken coördineert en faciliteert, en bevordert dat zorgaanbieders samenwerken en hun efficiency verhogen. Dat betekent o.a. dat de

thuiszorg vanuit één centraal zorgkantoor aangestuurd wordt waarbij de bestaande zorgleveranciers (zoals Savant, Zorgboog) de vereiste input leveren.

Faciliteer vrijwilligersinitiatieven en ondersteun burgerinitiatieven door ambtelijke ondersteuning en expertise te leveren en een financieel ‘vangnet’ te creëren door borg te staan op basis van nader te bepalen voorwaarden.

4. (Detail)handel, industrie en nijverheid

Plaatje van 2030:

De bestaande grote bedrijven (bijv. de Artex) zijn nog steeds in Aarle-Rixtel gevestigd maar zijn niet uitgebreid. Er zal meer nadruk liggen op de uitvoering van milieumaatregelen (beperking stankoverlast, uitstoot schadelijke stoffen, etc.)

De detailhandel komt steeds verder in het nauw door aanwezigheid van twee supermarkten (Aldi, MCD), online shoppen en ontbreken van opvolgers.

Advies:

Stimuleer het behoud van de primaire voorzieningen (zoals de bakker, slager, groenteman, etc.) zodat je in de kern van Aarle-Rixtel wel je boodschappen kunt blijven doen. Ook de specialistische winkeltjes, zoals Snoeperij Jantje, Fairyland en Deel moeten behouden blijven omdat deze winkeltjes regionaal iets te bieden hebben en heel goed passen in het specifieke karakter van Aarle-Rixtel.

Voor het winkelen kan men bijv. terecht in Helmond, Uden of Eindhoven. Bevorder kleinschalige detailhandel die past bij de vergrijzende bevolking maar voorkom dat er ‘teveel van hetzelfde’ komt. Daarnaast moet aandacht besteed worden aan de aankleding van de Dorpsstraat zodat deze aantrekkelijker wordt hetgeen de leefbaarheid vergroot.

5. Sport, recreatie en toerisme

Plaatje van 2030:

In 2030 is er nog steeds veel animo om te sporten, met name omdat ouderen meer tijd hebben en actiever bezig zijn met hun gezondheid. Ook de behoefte aan andere vormen van ontspanning neemt eerder toe dan af.

Het historisch karakter van Aarle-Rixtel is behouden gebleven.

Door afname van subsidiegelden, vergrijzing en minder interesse in/tijd voor vrijwilligerswerk is zelfstandig voortzetten van verenigingen problematisch geworden.

Advies:

Teneinde de vele vormen van sport te kunnen handhaven op basis van een gezonde exploitatie bij de sportverenigingen zal er meer beleid gevoerd moeten worden op de samenwerking tussen de verschillende sportclubs waarbij intensiever gebruik gemaakt moet worden van elkaars sportvelden en accommodaties.

Het aantal kinderen zal minder worden, maar zij mogen geen ‘kind van de rekening’ worden. Daarom adviseren wij te investeren en goed geoutilleerde en onderhouden speelveldjes die goed verdeeld zijn over het dorp.

Stimuleer het kenmerkende element van Aarle-Rixtel (Brabantse gemoedelijkheid en aandacht voor culturele en historische waarden) door meer en prominentere presentatie van Aarlese monumenten (bijv. door gebruik van QR-codes) Aarle-Rixtel herbergt immers de meeste rijks- en gemeentelijke monumenten van Laarbeek. Bevorder daarnaast een meer strategische rol voor de Heemkamer en Aarlese musea.

6. Mobiliteit en infrastructuur

Plaatje van 2030:

De verkeersintensiteit neemt toe bij ongewijzigd beleid. Dat zal de bestaande parkeerproblemen in de Dorpsstraat en de overlast vanwege het doorgaand verkeer in Aarle-Rixtel erger maken. Er ontstaat in 2030 een grotere druk op het aanleggen van omleidingsroutes omdat inwoners meer buiten het dorp werken waardoor er in de ochtend- en avondspits een ongewenste druk ontstaat met veel vertragingen. Daarnaast verwachten we dat meer ouderen vaker zullen fietsen, vooral door de populariteit van de elektrische fietsen.

Advies:

Ontlast de kern van Aarle-Rixtel door het aanleggen van omleidingsroutes c.q. het nemen van ontmoedigingsmaatregelen voor het doorgaand verkeer. Hiervoor zullen maatregelen in regionaal verband getroffen moeten worden waarbij ook de provincie betrokken moet worden.

Bevorder verkeersmaatregelen waardoor de snelheid op de toegangswegen meer 'in lijn' wordt gebracht met de snelheid in de bebouwde kom.

Voor de Dorpsstraat is het belangrijk dat de aankleding een facelift krijgt zodat deze aantrekkelijker wordt. Het is eveneens van belang dat de toegankelijkheid voor ouderen en minder validen verbeterd wordt; bijv. door een bredere stoep met goede op- en afstapjes. Mogelijk kan dit bereikt worden door deze straat een meer meanderend karakter te geven zodat er ook een verruiming gerealiseerd kan worden van de parkeerstrookbreedte.

In overleg met andere gemeenten kan aandacht besteed worden aan veilige fietsroutes omdat met name meer ouderen meer zullen gaan fietsen.